

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME	Dubravka Vidaković Erdeljić		
Naziv studija	Poslijediplomski sveučilišni studij Jezikoslovlje		
Matični broj			
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (<i>staviti križić u polje</i>)	☐ u okviru doktorskog studija	☒ izvan doktorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca	Anka i Pavo Vidaković		
Datum i mjesto rođenja	10. 10. 1975., Đakovo		
Adresa	Naselje Vladimira Nazora 9, 31 000 Osijek		
Telefon/mobitel	098 186 2573		
e-pošta	dvidakov@inet.hr		
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje (od novijega k starijem datumu)	2007. sveučilišni specijalist prevođenja, Filozofski fakultet u Zagrebu 2001. profesor engleskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti, Pedagoški fakultet u Osijeku		
Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu)	2003. - asistent na Katedri za engleski jezik i lingvistiku Filozofskog fakulteta u Osijeku 2000. – 2003. profesor njemačkog jezika i književnosti u Osnovnoj školi Viktora Cara Emina u Donjim Andrijevcima		

<p>Popis radova</p>	<p>Vidaković, D. Indirect conditional clauses in English and their equivalents in Croatian (2004). <i>Teaching English for Life: Studies to Honour Prof. Elvira Petrović on the Occasion of Her Seventieth Birthday</i> ed. by Dubravko Kučanda, Mario Brdar & Boris Berić, 291-308. Osijek: Filozofski fakultet.</p> <p>Gradečak-Erdeljić T., D. Vidaković (2005). Ilokucijska metonimija u svjetlu kognitivnog pristupa komunikaciji. U: Granić, J. (ur.). <i>Semantika prirodnog jezika i metajezik semantike</i>. Zagreb-Split: HDPL, 265-274.</p> <p>B. Mario, M. Omazić, G. Buljan, D. Vidaković (2005). O smjeru metaforičkih preslikavanja. U: Granić, J. (ur.). <i>Semantika prirodnog jezika i metajezik semantike</i>. Zagreb-Split: HDPL</p> <p>Vidaković, Dubravka. Uloga metafore u političkom diskursu. U: Granić J. (ur.). <i>Jezik & mediji, jedan jezik : više svjetova</i>. Zagreb-Split : Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, 2006. 761-768.</p> <p>Goran Milić, Dubravka Vidaković (2007.) <i>Referential Metonymy of the Type Capital-for-Government in Croatian</i> U: Krzysztof Kosecki (ed.) <i>Perspectives on Metonymy</i>. Peter Lang: 253-270</p> <p>Molnar, Draženka; Vidaković Erdeljić, Dubravka. Paremija u pisanoj javnoj komunikaciji u hrvatskome i engleskom jeziku. <i>Jezikoslovlje</i>. 10 (2009) , 1; 45-58.</p> <p>Molnar, Draženka; Vidaković Erdeljić, Dubravka. Cognitive mechanisms in creation and interpretation of proverbs: a study of Croatian and English words of wisdom. 2nd Interdisciplinary Colloquium on Proverbs – Proceedings. (2009) Tavira. 352 – 365.</p> <p>Molnar, Draženka; Vidaković Erdeljić, Dubravka. Konceptualne metafore i metonimije u prevođenju izvornih i modificiranih poslovice. U: Brdar et al.(ur.). <i>Prostor i vrijeme u jeziku: Jezik u prostoru i vremenu</i>. Zagreb – Osijek: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, 2010. 207-217.</p>
<p>Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima</p>	<p>HDPL 2005. (Split): Semantika prirodnog jezika i metajezik semantike HDPL 2006. (Split): Jezik i mediji – jedan jezik : više svjetova HDPL 2008. (Osijek): Lingvistika javne komunikacije HDPL 2009. (Osijek): Prostor i vrijeme u jeziku: jezik i vrijeme u prostoru HDPL 2011. (Osijek): Aktualna istraživanja u primijenjenoj lingvistici</p> <p>Łódz 2005. Perspectives on Metonymy</p> <p>30 YESO (International Conference to Mark the 30th Anniversary of English studies, Faculty of Philosophy, Josip Juraj Strossmayer University) 2007. (Osijek): Cognitive Approaches to English</p> <p>Tavira 2009. 2nd Interdisciplinary Colloquium on Proverbs</p>
<p>NASLOV PREDLOŽENE TEME</p>	
<p>Hrvatski</p>	<p>Prenešena značenja leksema koji označavaju tjelesni položaj u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku</p>

Engleski/njemački (za one koji žele da im se odobri pisanje rada na stranom jeziku)	
Jezik na kojem će se pisati rad	hrvatski
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Tema ovoga kvalifikacijskog rada su leksemi koji označavaju tjelesni položaj u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku. Analize ovih glagola u brojnim jezicima (Newman 2002) pokazuju da su izrazito polisemni te da osim prenesenih značenja u određenim kontekstima dobivaju i neke gramatičke funkcije, kao na primjer funkciju kopule ili izražavanja durativnog ili ingresivnog aspekta.</p> <p>Odabrani teorijski okvir za analizu ovih leksema postavke su kognitivne lingvistike prema kojima značenje leksema nije arbitrarno već motivirano kognitivnim mehanizmima metafore i metonimije, ali i oblikovano jezičnom uporabom u određenom kontekstu.</p> <p>S obzirom na univerzalnost koncepata koje ispitujemo analizom jezične građe, pretpostavljamo da će u uporabi ovih glagola u tri analizirana jezika biti dosta sličnosti. Budući da jezično značenje nije oblikovano samo tjelesnim iskustvom, nego ga oblikuju i drugi čimbenici, kao što je društveno i kulturno okruženje, kontekst uporabe, ali i specifičnosti svakog jezičnog sustava, očekujemo ipak da će analiza glagola koji označavaju tjelesni položaj u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku ukazati i na neke različitosti između ova tri jezika.</p>
Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (za one koji žele da im se odobri pisanje rada na stranom jeziku - maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	
Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Tema ovog rada prenesena su značenja leksema kojima se izražava konceptualni sadržaj 'biti u stojećem položaju', 'biti u sjedećem položaju' i 'biti u ležećem položaju' u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku. Analize ovih leksema u brojnim jezicima (Newman 2002) pokazuju da su izrazito polisemni te da osim prenesenih značenja u određenim kontekstima dobivaju i neke gramatičke funkcije.</p> <p>Teorijski okvir koji na koji ćemo se oslanjati prilikom analize glagola koji označavaju tjelesni položaj u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku postavke su kognitivne lingvistike. Kognitivna lingvistika u središte proučavanja stavlja značenje jezičnih jedinica koje se definira u odnosu na pozadinsku konceptualnu strukturu. Takva konceptualna struktura utemeljena je u čovjekovom tjelesnom iskustvu. Značenje je enciklopedijske prirode što znači da riječi nisu uredno spakirani spremnici značenja, nego tek pristupne točke velikom skladištu znanja koja se odnose na određeni koncept ili konceptualnu domenu (Langacker 1987).</p> <p>Za kognitivne lingviste važnu ulogu ima i konkretna jezična uporaba jer se sve promjene u jezičnoj uporabi odražavaju i na značenje jezičnih jedinica – značenje je zapravo funkcija jezične uporabe, a kodirano, konvencionalizirano značenje jezične jedinice u biti je apstrahirano iz niza konkretnih jezičnih uporaba.</p> <p>Ovakav odozdočni pristup analizi jezičnih pojava primijenit ćemo i mi u analizi glagola koji označavaju tjelesni položaj. Na temelju primjera njihove stvarne uporabe pokušat ćemo utvrditi ima li razlika u njihovoj uporabi u engleskom, hrvatskom, i njemačkom jeziku.</p> <p>Naša je pretpostavka da će prenesena značenja glagola koji izražavaju tjelesni položaj u engleskom, njemačkom i hrvatskom - budući da se njima kodiraju univerzalna tjelesna iskustva – proizlaziti iz istih predodžbenih shema i ići u sličnim smjerovima kao što je to slučaj i u drugim jezicima. Očekujemo, međutim, da će se pokazati i da postoje neke razlike u uporabama ovih glagola u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku, ne toliko u smjeru proširenja koliko u frekvenciji uporabe u određenim kontekstima. Nadalje, isto iskustvo različiti govornici mogu konceptualizirati na različite načine, a ta konceptualizacija putem verbalizacije postaje vidljiva u jeziku. Polazeći od toga da je semantička struktura tj. značenje konceptualizacija skrojena prema pravilima jezične konvencije (Langacker 1987:99), pretpostavljamo da do razlika u uporabi ovih glagola dolazi i zbog različitih konvencija i norma koje vladaju u ova tri jezika kao i zbog različitog načina konstruiranja značenja tj. različitog jezičnog kodiranja istog konceptualnog sadržaja.</p>	

Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)

U skladu s već dokazanim profilom ponašanja glagola koji izražavaju konceptualni sadržaj 'STAJATI', 'SJEDITI' i 'LEŽATI' u drugim jezicima (Newman 2002), našu ćemo analizu prenesenih značenja ovih glagola podijeliti u tri dijela. Tema prvog dijela su uporabe ovih glagol u lokativnim izrazima gdje oni kodiraju položaj predmeta u prostoru, a u drugome dijelu prikazat ćemo njihove metaforičke uporabe u kojima označavaju položaj u apstraktnom prostoru. Budući da smo svjesni da niti u jednom od promatranih jezika glagoli koji označavaju položaj ljudskog tijela nisu gramatikalizirali u 'prave' pomoćne glagole, u posljednjem dijelu cilj nam je identificirati uporabne uzorke koji su podudarni s uzorcima u kojima su ovi glagoli u nekim drugim jezicima pokazali neka obilježja gramatikalizacije.

Leksemi koji su predmet ovog kvalifikacijskog rada izražavaju univerzalno tjelesno iskustvo. Prema hipotezi o otjelovljenju jezično značenje motivirano je tjelesnim iskustvom. Lakoff (1987) tako smatra da su koncepti strukture koje nastaju iz našeg pretkonceptualnog tjelesnog iskustva. Pretkonceptualno tjelesno iskustvo odnosi se na iskustva koja čovjek stječe u interakciji tijela s vanjskim svijetom. Sve čovjekove biološke sposobnosti, osjetilne i motoričke, sudjeluju u kreiranju takvog iskustva iz kojeg zatim nastaju jednostavne konceptualne strukture – predodžbene sheme (engl. *image schemas*). Predodžbene sheme, nastale iz konkretnog tjelesnog iskustva, potom strukturiraju složenije i apstraktnije koncepte pomoću metafore i metonimije - kognitivnih mehanizama djelatnih u procesima proširenja značenja.

Naše tjelesno iskustvo stajanja, sjedenja i ležanja sudjeluje u nastajanju nekoliko predodžbenih shema kao što su na primjer: VERTIKALNOST, HORIZONTALNOST, RAVNOTEŽA, PROTUSILA, itd. Ove predodžbene sheme potom sudjeluju u izgradnji apstraktnijih značenja pa tako imamo izraze poput *stand up to scrutiny* koji je zapravo proširenje predodžbene sheme PROTUSILE iz domene tjelesnog i konkretnog na domenu apstraktnog.

Značenja glagola koji označavaju tjelesni položaj analizirat ćemo oslanjajući se također i na Talmyjeve (2000) postavke o dinamici sila kao temeljnom organizacijskom načelu leksičkog i gramatičkog značenja.

U određenim kontekstima uporabe glagoli koji označavaju tjelesni položaj mogu dobiti i određene gramatičke funkcije kao što su funkcija kopule te funkcija izražavanja durativnog, ingresivnog ili habitualnog aspekta. Analize procesa gramatikalizacije (Heine, Claudi i Hünemeyer 1991, Heine 1993, Traugott i Dasher 2002) tijekom kojega leksičke jedinice i konstrukcije u određenim kontekstima dobivaju gramatičke funkcije, ili tijekom kojega već gramatikalizirane jezične jedinice dobivaju nove gramatičke funkcije, ukazale su na važnost konteksta uporabe, ali i važnost kognitivnih mehanizama metafore i metonimije, za nastanak gramatičkih značenja.

U jezičnim analizama koje su se bavile pitanjem gramatikalizacije glagola koji označavaju tjelesni položaj (Heine i Kuteva, 2002) isprofilirala se jedna konstrukcija za koju se pokazalo da u brojnim jezicima kreće putem gramatikalizacije: to je konstrukcija **V (tjelesni položaj) + i + glavni glagol** koja u određenim kontekstima profilira značenje 'trajanje glagolske radnje izražene glavnim glagolom'.

U ovom radu bavit ćemo se i analizom ove konstrukcije u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku kako bismo utvrdili na kojem se stupnju gramatikalizacije nalaze glagoli koji označavaju tjelesni položaj u ova tri jezika.

Kuteva (1999:205) na temelju analiza konstrukcija s glagolima koji označavaju tjelesni položaj u više jezika postavlja hipotezu da je preduvjet da glagoli koji označavaju tjelesni položaj krenu putem gramatikalizacije prema označavatelju durativnog aspekta to da se ti glagoli koriste za neobilježeno, kanonsko kodiranje položaja fizičkih objekata u prostoru. To je, kako Kuteva (ibid.) tvrdi, prva faza desemantizacije tih glagola i prvi korak prema tome da oni postanu 'osnovni' u smislu njihove čestotnosti i uobičajenosti.

Od jezika koji su predmet našeg rada samo u njemačkom jeziku glagoli koji označavaju tjelesni služe za kanonsko kodiranje položaja predmeta u prostoru. Imajući u vidu tu činjenicu, pretpostavljamo da će naša analiza pokazati da je njemački jezik najviše odmakao u gramatikalizaciji promatranih glagola u označavatelje durativnog aspekta.

U našoj analizi konstrukcije **V (tjelesni položaj) + i + glavni glagol** posebno ćemo se osvrnuti i na prijelazne oblike, osobito česte u engleskom i hrvatskom jeziku, kod kojih je teško utvrditi radi li se o čisto prenesenim, idiomatskim strukturama ili pak gramatikaliziranima.

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

Na temelju primjera stvarne uporabe glagola koji označavaju tjelesni položaj, pokušat ćemo utvrditi ima li razlika u njihovoj uporabi u engleskom, hrvatskom, i njemačkom jeziku. S obzirom da ova skupina glagola u svom konkretnom značenju označava tjelesno, dakle univerzalno, iskustvo, pretpostavljamo da će u uporabi ovih glagola u tri analizirana jezika biti dosta sličnosti. Budući da jezično značenje nije oblikovano samo tjelesnim iskustvom, nego ga oblikuju i drugi čimbenici, kao što je društveno i kulturno okruženje, ali i specifičnosti svakog jezičnog sustava, očekujemo ipak da će analiza glagola koji označavaju tjelesni položaj u engleskom, hrvatskom i njemačkom jeziku ukazati i na neke različitosti između ova tri jezika.

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

Analizom primjera utvrdit ćemo smjer proširenja značenjske mreže ovih glagola u tri promatrana jezika i vidjeti koje su sličnosti i razlike između engleskog, hrvatskog i njemačkog jezika vezano uz uporabu glagola koji izražavaju tjelesni položaj. Naša dosadašnja analiza pokazala je da su glagoli koji izražavaju konceptualni sadržaj 'biti u stojećem položaju' i 'biti u ležećem položaju' temeljniji od glagola koji izražavaju konceptualni sadržaj 'biti u sjedećem položaju' jer je njihova mreža proširenih značenja znatno razgranatija. Korpus na kojem će se temeljiti analiza glagola koji označavaju tjelesni položaj bit će prikupljen iz računalnih korpusa engleskog, hrvatskog i njemačkog jezika, ali u obzir će se uzeti i primjeri uporabe ovih leksema iz drugih izvora: novina, televizije, interneta. Za analizu glagola koji označavaju tjelesni položaj u engleskom jeziku poslužit ćemo se korpusom COCA (Corpus of Contemporary American English), za analizu glagola u hrvatskom jeziku poslužit će Hrvatski nacionalni korpus, a za analizu uporaba ovih glagola u njemačkom jeziku korpus DWDS (Das Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache des 20. Jahrhunderts). Budući da po svojoj veličini ova tri korpusa nisu usporediva, kako bismo ih normirali za analizu ćemo nasumično izabrati po 1000 primjera za svaki glagol u svakom jeziku, odnosno 9000 primjera. Osim smjerova u kojima se kreću semantička proširenja, analizirat ćemo također i argumentnu strukturu svakog pojedinog glagola kako bismo utvrdili postoji li razlika u rasponu konteksta u kojima se ti glagoli pojavljuju u ova tri jezika. Raspon konteksta tj. pojavljuju li se ovi glagoli samo uz svoje prototipne ljudske subjekte ili i uz nežive subjekte bitno je jer nam ukazuje imaju li ovi glagoli sklonost preuzimati i gramatička značenja (Kuteva 1999).

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

S obzirom da izražavaju univerzalno tjelesno iskustvo, leksemi koji označavaju tjelesni položaj tema su brojnih tipoloških studija kojima se nastoji utvrditi postoje li univerzalne tendencije u smislu semantičkih proširenja ovih glagola.

Budući da se u hrvatskom jeziku, prema našim spoznajama, nitko nije bavio semantičkom analizom ovih glagola, a osobito ne njihovim gramatičkim funkcijama, vjerujemo da će ovaj rad dati doprinos tipološkim studijama koje se bave leksemima koji označavaju tjelesni položaj.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

Heine, Bernd (1993) *Auxiliaries: Cognitive Forces and Grammaticalization*. New York: Oxford University Press

Heine, Bernd and Tania Kuteva (2002) *World Lexicon of Grammaticalization*. Cambridge: Cambridge University Press.

Heine, Bernd, Ulrike Claudi and Friederike Hünemeyer (1991) *Grammaticalization: A Conceptual Framework*. Chicago: Chicago University Press.

Johnson, Mark (1987) *The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination and Reason*. Chicago: Chicago University Press.

Kuteva, T. A. 1999. "On sit/stand/lie auxiliation." *Linguistics* 37: 191-213.

Lakoff, George (1987) *Women, Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind*. Chicago: University of Chicago Press.

Langacker, Ronald (1987) *Foundations of Cognitive Grammar, Volume I*. Stanford, CA: Stanford University Press.

Lakoff, George (1993) 'The contemporary theory of metaphor', u A. Ortony (ed.), *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, str. 202–51.

Lakoff, George and Mark Johnson (1980) *Metaphors We Live By*. Chicago: Chicago University Press.

Traugott, Elizabeth Closs and Richard Dasher (2002) *Regularity in Semantic Change*. Cambridge: Cambridge University Press.

Newman, J. (ed.) 2002. *The Linguistics of Sitting, Standing, and Lying*. [Studies in Typological Linguistics 51]. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.

Talmy, L. (2000). *Toward a Cognitive Semantics*. Vol. 1., Cambridge, MA; London: MIT Press.

IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavila temu doktorskog rada (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku, 14. rujna 2011.

Potpis
Dubravka Vidaković Erdeljić

Napomena

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku – potpisano – referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.

Omarić - predložak
Bredy - natp
Erdeljić - član